

Handläggare
Monica Hector
Telefon: 08-50829765

Till
Stadsbyggnadskontoret

Smedsbacken 25 m.fl., förslag till detaljplan, 2021-02493

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet tillstyrker förslag till detaljplan med erinran om vidare studier av KM-husets höjd och utformning samt om föreskrifter för ekarna som inte på något sätt öppnar för fällning, oavsett skäl.

Ärendet

Fastighetsägare vid Tegeluddsvägen har uttryckt intresse för att utveckla sina respektive fastigheter vid gatans västra del. Stadsbyggnadskontoret gjorde bedömningen att det fanns skäl att ta ett helhetsgrepp över området. En förstudie har tagits fram inom ramen för områdesplanering tillsammans med berörda ägare till Smedsbacken 25, samfälligheten S 34 samt Bremen 1-4 på norra sidan om Tegeluddsvägen. Ett start-PM låg till grund för det beslut som stadsbyggnadsnämnden fattade i december 2021 om att påbörja planprocessen. I den efterföljande detaljplanprocessen togs beslutet att dela planen i två områden. Föreliggande planförslag som stadsbyggnadskontoret har upprättat omfattar därför endast Smedsbacken 25 m.fl.

Förslaget möjliggör förtätning av Smedsbacken 25 genom till- och påbyggnad för kontorsändamål samt att bottenvåning mot gata och förgårdsmark får användningsbestämmelser som gör det möjligt att nyttja lokalerna för verksamheter, restauranger och övrig service. För att kunna genomföra förslaget behöver en mindre byggnad som tidigare rymt en matsal rivas. Den högre byggnaden, ursprungligen uppförd som kontor för British Petroleum, BP-huset, förändras inte. För de övriga byggnaderna bekräftas användningen för kontor med centrumändamål samt med skydds- och varsamhetsbestämmelser. Planförslaget möjliggör i sin föreslagna form en påbyggnad av KM-huset vid Tegeluddsvägen, en ny gårdsflygel på befintlig terrass, ny länkbyggnad mellan KM-huset och gårdsflygeln, tillbyggnad med en volym i KM-husets västra del samt en paviljong för centrumändamål vid korsningen Tegeluddsvägen/Värtavägen.

Förutom att möjliggöra en utveckling av fastigheten ifråga syftar planen till att utveckla Tegeluddsvägen från en trafikled till ett urbant gaturum. Detta ska ske genom ett utökat användande av den befintliga kontorsbyggnaden samt att öppna upp den idag slutna bottenvåningen mot Tegeluddsvägen med nya lokaler. Paviljongen vid korsningen Tegeluddsvägen/Värtavägen med användningsbestämmelsen centrumändamål ska bidra till ytterligare stärka gaturummet.

Skönhetsrådet anser att bebyggelsen på fastigheten Smedsbacken 25 m.fl., uppförd efter ritningar av Gustaf Lettström 1961-64, har stora kvaliteter och den utgör en intressant arkitektonisk och kulturhistorisk miljö, inte minst med tanke på att den uppförts för tre olika företag. Det högre huset i nio våningar vid Värtavägen uppfördes för BP:s räkning medan den lägre byggnaden vid Värtavägen byggdes för Kjessler & Mannerstråle och Handelsbanken. En låg matsalsbyggnad byggdes i slänten mot den högre belägna bebyggelsen på Smedsuddsgatan. Även om företagets kontor hölls åtskilda så delades infarten till parkeringsgarage och de underjordiska lastmottagningarna i områdets västra del. Förutom värdena i den byggda miljön har fastigheten en väl gestaltad utemiljö av landskapsarkitekten Bertil Mo och anläggningen försågs med en stor mängd platsbunden och specialbeställd konst, inte minst glaskonsten av Yngve Gamlin på BP-husets östra gavel som liksom ett vattenfall landade i en damm. Dammen är dessvärre borttagen så effekten som konstverket hade är numera inte lika tydlig. Vid entréplatsen i öster som vetter mot Värtavägen sparades flerhundraåriga ekar som tillför platsen synnerligen höga och oersättliga värden – som skulpturala former men de är förstås även viktiga ur ekologisk synvinkel. Sammantaget utgör, enligt rådets uppfattning, den fint gestaltade utemiljön en mycket viktig del av kulturmiljön.

Rådet anser att förändringar av bebyggelsen på fastigheten Smedsbacken 25 m.fl. är möjliga och att planförslagets grundprinciper därför kan accepteras. Det finns dock delar i förslaget som rådet ställer sig mer tveksamt till. T.ex. planläggs befintlig del av KM-huset med rivningsförbud och skydds- och varsamhetsbestämmelser trots föreslagen påbyggnad som helt ändrar byggnadens karaktär och upplevelsen av densamma. Rådet ställer sig därför frågande till skyddsföreskrifterna i sig. Likaså är rådet inte övertygat om att vare sig byggnadshöjden eller den från KM-husets ursprungliga utformning avvikande gestaltningen av påbyggnaden är rätt väg att gå. Rådet anser därför att fortsatta

studier av byggnadshöjden liksom utformningen av byggnaden bör vidarestuderas under den fortsatta planprocessen. Eventuellt kan en sammanhållen gestalt skapas för hela den blivande byggnaden ifråga. Att bottenvåningarna byggs om så att de med sitt innehåll stärker Tegeluddsvägen ser rådet som positivt men rådet vill gärna se att öppenheten, i alla fall i vissa delar, görs så att även gårdsmiljön görs synlig från gatan.

Rådet ställer sig positivt till att den östra delen av gårdsmiljön som utgör en entrézon till kontorsbyggnaderna i stort sett bevaras. Rådet önskar dock att planhandlingarna förtydligas vad gäller ekarna. Träden är omistliga och de måste därför skyddas med alla medel. Även den dag de inte längre lever har de ett värde, inte minst skulpturalt. Den slutliga versionen av plankarta och planbestämmelserna får därför inte öppna på något sätt för andra alternativ än att träden ska bevaras. Som rådet ser det är det dock framför allt under byggprocessen som ekarna måste skyddas. Tydliga krav på skydd av ekarna under byggtiden kombinerat med stora friytor under kronorna måste därför ställas anser rådet. Vidare är det rådets mening att planen måste säkerställa att dammen vid BP:s östra fasad återskapas så att Yngve Gamlins konstverk kan upplevas så som det var tänkt.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2023-11-08
Inga Margareta,Varg	2023-11-08